

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

12 oktober 2005

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heren Rob Verreycken en Erik Arckens –

**houdende wijziging en aanvulling van het decreet van 28 januari 1974 betreffende het
Cultuurpact, strekkende tot het invoeren van een Vlaamse Cultuurpactcommissie**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Artikel 11 van de Grondwet beschermt de rechten en de vrijheden van de politieke en de levensbeschouwelijke minderheden in dit land. Artikel 11 van de Grondwet bepaalt dat die bescherming op twee niveaus geschiedt, zonder één van beide niveaus uitsluitend bevoegd te maken: de wet en het decreet waarborgen inzonderheid de rechten en vrijheden van de ideologische en filosofische minderheden, zo luidt het in de Grondwet.

Op het federale niveau wordt artikel 11 van de Grondwet uitgevoerd door de wet van 16 juli 1973 waarbij de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen gewaarborgd wordt (de zgn. Cultuurpactwet). Op het gemeenschapsniveau wordt artikel 11 van de Grondwet uitgevoerd door het decreet van 28 januari 1974 betreffende het Cultuurpact. Beide teksten voorzien in de oprichting van één en dezelfde Vaste Nationale Cultuurpactcommissie; in het Vlaamse decreet van 1974 gebeurt dat in hoofdstuk X.

De federale wet van 1973 is inmiddels ruim 30 jaar oud en was het gevolg van een op 24 februari 1972 afgesloten akkoord tussen de politieke families die toen in de Kamer van Volksvertegenwoordigers vertegenwoordigd waren.

Ondertussen is de samenleving fundamenteel gewijzigd en geëvolueerd. De diverse staatshervormingen hebben geleid tot een (gedeeltelijke) defederalisering van de nationale staat – nu federale staat genoemd. Naast het culturele domein zijn nog tal van andere domeinen aan de bevoegdheden van de gemeenschappen en de gewesten toevertrouwd. Op het culturele vlak heeft dat geleid tot een volledige emancipatie en een volstrekte autonomie van de drie gemeenschappen. Als gevolg hiervan is er op het culturele vlak in Vlaanderen heel wat decreetgevend werk geleverd waarin de grondprincipes van het Cultuurpact inzake participatie en adviesverstrekking – denken we maar aan het recente Vlaamse decreet inzake het lokale cultuurbeleid – zijn overgenomen. Openheid en dialoog in het cultuurbeleid zijn nu verankerd in de traditie van onze samenleving en de betrokkenheid van de gebruikers is een feit.

Wat in al die jaren evenwel het minst is mee geëvolueerd, is de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie zelf. Momenteel wijzen de gemeenschappen zelf

hun eigen vertegenwoordigers aan in de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie, maar de beslissingen worden door de beide taalgroepen samen genomen. Op die wijze beslissen dus mensen uit een bepaalde gemeenschap mee over klachten die zich voordoen in de andere gemeenschap. Dat gaat in tegen alle federale logica en de culturele autonomie van de gemeenschappen.

Het is een feit dat zelfs de meest logische Vlaamse verzuchtingen de afgelopen jaren stevast worden beantwoord met een irrationeel Waals ‘neen’. De indieners van dit voorstel van decreet zijn dan ook van mening dat een volwaardig verkozen Vlaams Parlement, als emanatie van het Vlaamse volk, maximaal gebruik moet maken om de huidige situatie, waarbij klachten van Vlamingen worden behandeld door een commissie die voor de helft uit Walen bestaat, te veranderen.

De mogelijkheid daartoe wordt geboden door artikel 11 van de Grondwet. Zoals eerder reeds gezegd werd, stelt dit artikel dat de bescherming op twee niveaus geschiedt, zonder één van beide niveaus uitsluitend bevoegd te maken: “de wet en het decreet waarborgen inzonderheid de rechten en vrijheden van de ideologische en filosofische minderheden”, zo luidt het in de Grondwet. Bijgevolg is Vlaanderen perfect bevoegd om een decreet uit te vaardigen dat net als de federale wet die rechten en vrijheden waarborgt. Dat is gebeurd door het Vlaamse decreet van 28 januari 1974.

Op dit ogenblik voorziet hoofdstuk X van het Vlaamse decreet in de oprichting van exact dezelfde vaste nationale cultuurpactcommissie. Het is echter perfect denkbaar dat de Vlaamse decreetgever tot andere inzichten zou kunnen komen. Bijgevolg heeft de Vlaamse decreetgever ook de mogelijkheid om een ander toezichtorgaan op te richten. De indieners van dit voorstel willen een Vlaamse Cultuurpactcommissie, die uitsluitend bestaat uit Vlamingen en uitsluitend kennis neemt van klachten die vallen onder de Vlaamse bevoegdheden.

Daardoor zou de volgende situatie ontstaan, namelijk dat er naast de federale Vaste Nationale Cultuurpactcommissie tegelijk een Vlaamse Cultuurpactcommissie actief is. Indien vervolgens de Vlaamse partijen verzuimen aan hun recht om vertegenwoordigers te benoemen in de federale Vaste Nationale Cultuurpactcommissie, houdt die noodgedwongen op te functioneren, en is de rechtvaardigheid en logica hersteld, namelijk dat Vlaamse mensen met klachten over het

Vlaamse cultuurbeleid, dat een volledig Vlaamse bevoegdheid is, terecht kunnen bij de Vlaamse Cultuurpactcommissie die bestaat uit Vlamingen.

Ten onrechte zou gesteld worden, dat de oprichting van deze Vlaamse Cultuurpactcommissie in een decreet onmogelijk zou zijn vanwege artikel 131 van de Grondwet, dat stelt: “de wet stelt de regelen vast ter voorkoming van elke discriminatie om ideologische en filosofische redenen”. Het is immers duidelijk, dat het woord ‘wet’ hier in zijn materiële en niet in de formele zin gelezen moet worden; niet alleen een federale wet, ook een decreet is dus te beschouwen als een ‘wet’ in de zin van artikel 131 van de Grondwet. Een andere interpretatie zou ertoe leiden, dat artikel 11 en 131 tegenstrijdig worden; artikelen moeten eerder gelezen worden in de zin dat zij met elkaar stroken, dan dat zij tegenstrijdig zijn. Bovendien werd de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie ook opgericht bij decreet, een decreet dat bovendien nooit vernietigd is; aldus staat vast, dat het decreet van 1974 een ‘wet’ is in de zin van artikel 131 Grondwet – zo niet zou het decreet van 1974 ongrondwettig zijn wegens bevoegdheidsoverschrijding, quod non. Een dergelijke stelling is trouwens ook nooit geformuleerd door de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie zelf, die zonder bezwaar altijd gefunctioneerd heeft ook op basis van het decreet van 1974.

Rob VERREYCKEN

Erik ARCKENS

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Artikel 2

In het decreet van 28 januari 1974 betreffende het Cultuurpact wordt hoofdstuk X gewijzigd als volgt:

“HOOFDSTUK X

De Vlaamse Cultuurpactcommissie

Artikel 21

Er is een Vlaamse Cultuurpactcommissie die tot taak heeft de naleving van de bepalingen van dit decreet te controleren.

Te dien einde ontvangt de commissie alle klachten tegen inbreuken op dit decreet, ingediend door elke partij die van een belang doet blijken of die van oordeel is dat zij enig nadeel heeft geleden

Artikel 22

De commissie bestaat uit 13 vaste leden en 13 plaatsvervangende leden. Zij worden gekozen door het Vlaams Parlement overeenkomstig de evenredige vertegenwoordiging van de politieke fracties in dat parlement.

De duur van het mandaat van de leden van de commissie is vier jaar. De partijen die in de commissie niet vertegenwoordigd zijn, mogen een lid met adviserende stem aanwijzen, op voorwaarde dat zij vertegenwoordigd zijn in het Vlaams Parlement. De aanwijzing gebeurt door de politieke fractie.

Het lidmaatschap van de commissie is onverenigbaar met de uitoefening van een politiek kiesmandaat. De kredieten die nodig zijn voor de werking van de commissie, worden uitgetrokken op de begroting van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. De commissie wordt bijgestaan door Vlaamse ambtenaren die de Vlaamse Regering haar ter beschikking stelt.

Artikel 23

Het mandaat van de leden van de commissie verstrijkt 3 maanden na de hernieuwing van het Vlaams Parlement.

De commissie benoemt onder haar leden een voorzitter bij volstreckte meerderheid van de stemmen. De commissie benoemt onder haar leden evenveel ondervoorzitters als er politieke fracties zijn.

Artikel 24

§1. De commissie onderzoekt de klachten die bij haar aanhangig worden gemaakt. Zij hoort de klagende partij en de overheid waartegen de klacht gericht is; zij kan ter plaatse alle bevindingen doen, alle inlichtingen inwinnen, zich documenten laten bezorgen die zij noodzakelijk acht voor het onderzoek van de zaak, en getuigen horen.

Zij probeert tot een verzoening te komen.

§2. Bij gebrek aan verzoening brengt de commissie in openbare vergadering een met redenen omkleed advies uit over de gegrondheid van de klacht, waarbij zij eventueel een aanbeveling ten behoeve van de betrokken overheid voegt, waarin zij vraagt hetzij de nietigheid van de genomen beslissing vast te stellen, hetzij alle nodige maatregelen te nemen om de naleving van de bepalingen van dit decreet te garanderen.

Het advies wordt uitgebracht binnen zestig dagen na de ontvangst van de klacht. Die termijn loopt niet tijdens de maanden juli en augustus.

Dat advies wordt betekend aan de klagende partij alsmede aan de overheid waartegen de klacht werd ingediend, eventueel aan de voogdijoverheid en in alle gevallen aan de bevoegde minister van Cultuur.

Artikel 25

De klacht wordt bij de commissie ingediend binnen zestig dagen na de datum waarop de bestreden beslissing van de overheid bekend wordt gemaakt of betekend. Die termijn begint te lopen op de dag waarop de klagende partij kennis kreeg van de beslissing indien ze niet bekend werd gemaakt, noch betekend.

Wanneer voor de klagende partij het beroep tot nietigverklaring in verband met de feiten waarover de klacht handelt bij de afdeling Administratie van de Raad van State openstaat, wordt de termijn voor de indiening van haar verzoek om nietigverklaring opgeschort.

De klagende partij beschikt over een nieuwe termijn van zestig dagen om haar zaak bij de Raad van State aanhangig te maken, welke termijn ingaat bij het verstrijken van de maand die volgt op de betekening van het advies van de commissie of bij het verstrijken van de termijn waarbinnen het advies had moeten worden uitgebracht.

Artikel 26

De commissie brengt een jaarverslag over haar activiteiten uit bij het Vlaams Parlement.”.

Rob VERREYCKEN

Erik ARCKENS
